

Aleid Blitterswijk realiseert beter saldo met dagelijks meten van melkureum

# Van 8 naar 12 kilo droge stof uit vers gras



## Video ureum



In een video laat Aleid Blitterswijk zien hoe hij de dagelijkse ureumcijfers benut.

Na elk melkmaal het ureumgetal meten loont. Dankzij deze methode lukte het zomerstalvoerder Aleid Blitterswijk om in 2015 gemiddeld 12 kilo droge stof uit vers gras in zijn koeien te krijgen. Het levert hem 20 procent lagere voerkosten op.

tekst **Jelle Feenstra**

## Funweiden: combinatie van zomerstalvoeren met beweiding

Het project van Aleid Blitterswijk heet 'Zo Groen als Gras' en werd in 2015 door ZuivelNL gesteund met 30.000 euro. Andere participerende partners in het project zijn Kennis Center voor Groene Groei (KCGG), Euro Koe Idee en DOC Kaas. Voor de komende twee jaar liggen er concrete voorstellen voor vervolgstappen. Zo gaan negen melkveehouders met uiteenlopende bedrijfsstijlen – van biologisch tot bedrijven met meer dan 200 koeien – hetzelfde doen als Blitterswijk: twee keer per dag ureum meten en sturen op rantsoen. Blitterswijk zelf gaat ook door, terwijl op zijn bedrijf ook proeven worden gedaan om de invloed van verschillende

kunstmestsoorten op de kwaliteit van vers gras te meten.

Ook zijn de partners in gesprek met melkmachinefabrikanten om het ureumgehalte per melkmaal automatisch te meten in de melkstal, met rechtstreekse koppeling aan de voermodellen.

Verder wordt gekeken naar een systeem om krachtvoerachtige producten van eigen land of eigen regio individueel aan koeien te kunnen voeren voor verdere besparing op krachtvoerkosten. 'Bij gemiddeld 12 kilo droge stof uit vers gras hoef je eigenlijk geen maisstengel meer te voeren, maar wordt het interessant om juist de maiskorrel als krachtvoer-

vervanger te voeren', zegt Blitterswijk. Het ultieme einddoel van Zo Groen als Gras is het realiseren van een melkveebedrijf dat tussen half april en half november de voordelen van beweiding en stalvoeren combineert. Adviseur Wim de Hoop: 'Wij noemen dit funweiden, omdat het systeem koe, burger en boer op alle fronten plezier geeft. Zo'n type melkveebedrijf is grondgebonden, gebruikt in een lang groeiseizoen weinig krachtvoer, doet aan beweiding, sluit de kringloop op koe-, bedrijfs- en regioniveau bijna volledig en heeft daardoor fors lagere fosfaatoverschotten en ammoniakemissies.'

**N**a het maken van een bedrijfsoptimalisatieplan ontstond op het gemengde bedrijf van Aleid Blitterswijk in Werkhoven het idee om te groeien van 45 naar 120 koeien. Zo veel dacht hij nodig te hebben om minder renderende akkergronden, slechts geschikt voor gras, tot waarde te brengen. Zo veel mogelijk gras in melk omzetten was het plan, maar Blitterswijk liep bij het zomerstalvoeren van zijn 85 koeien tegen het probleem aan van de sterk wisselende kwaliteit en samenstelling van vers gras. 'Je gaat dan corrigeren met ruime krachtvoerrantsoenen, maar je voorkomt daarmee niet dat koeien de ene dag te veel en de andere dag te weinig eiwit binnenkrijgen. En door dat bijsturen met duur krachtvoer houd je gras over. Zonde. Met het niet benutten van al het gras ben je gewoon een dief van je eigen portemonnee', constateert hij.

Om die redenen ging Blitterswijk serieus kijken naar hoe je koeien optimaal vers gras kunt voeren, met gemiddeld hooguit twee kilo krachtvoer per dag en ondersteuning van akkerbouwrestproducten, zoals aardappelen. Hij tikte bij een olijfboer in Italië een ureummeter op de kop en meet sinds juni vorig jaar tweemaal per dag het melkureum. Daarmee kan hij ook vrij goed het eiwitgehalte in het gevoerde gras berekenen. Verder kwam er een aangepaste opraapwagen met weeginstallatie waarbij de wielen in hondengang kunnen lopen om exacter en langer – ook onder natte omstandigheden – vers gras te kunnen voeren. Tot slot maakte hij samen met voeradviseur Henri van Ittersum acht verschillende voerrantsoenen. Daarvan past er altijd eentje bij het gemeten ureumgetal en de berekende kwaliteit van het gras.

Op 10 juni 2015 begon Blitterswijk zijn project. De resultaten waren opmerkelijk. Al na een paar weken zei hij tegen de adviseur die hem begeleidt, Wim de Hoop van het Kennis Center voor Groene Groei



Aleid Blitterswijk: 'Wie gras niet optimaal benut, is een dief van zijn eigen portemonnee'

(KCGG): 'Ik heb het ei van Columbus gevonden.'

De ureummetingen vertellen Blitterswijk snel en betrouwbaar of er voldoende op eiwitbehoefte wordt gevoerd. Zodoende kan hij ook razendsnel – na elke meting wordt het rantsoen zo nodig veranderd – bijsturen. Het gevolg: een ureumgetal dat stabiel rond de 20 blijft. En dat was tijdens eerdere versgrasperioden op zijn bedrijf wel anders.

Met bijna voortdurend strakke 19's op ureumgetal was Blitterswijk eind juni 2015 zo enthousiast dat hij besloot het grasaandeel – tussen de 6 en 10 kilo droge stof per koe per dag – in het rantsoen te verhogen naar tussen de 9 en 14 kilo per dag. De krachtvoergift halveerde hij en ook de acht rantsoenmodellen ondergingen aanpassingen. Met het opvoeren van het aandeel gras moest er vaker worden geswitcht tussen de acht rantsoenen. Maar het lukte wel om het ureum stabiel rond de 20 en gemiddeld zelf ook iets lager te houden.

### Saldo 12 procent hoger

De resultaten over 2015 staan samengevat in figuur 1. Het aandeel vers gras in het rantsoen steeg van gemiddeld 8 naar gemiddeld 12 kilo droge stof per koe per dag. De krachtvoergift daalde van 6 naar 2,2 kilo per koe per dag. De fosfaatexcretie daalde met 8 procent.

Op voerkosten bespaarde Blitterswijk zo'n

20 procent. Zijn kracht- en ruwvoerkosten komen met 12 kilo droge stof uit vers gras, 2,2 kilo krachtvoer per dag en een mix van aanvullende voeders uit op 9,94 cent per kilo melk. Dat geeft bij een melkprijs van 30 cent een 4 procent beter saldo dan een vergelijkbaar melkveebedrijf dat beperkt vers gras, kuilgras, mais en krachtvoer voert. Bij een melkprijs van 40 cent wordt het voordeel kleiner, omdat de melkgift per koe op zo'n bedrijf zo'n 8 procent hoger ligt. De melkproductie bij Blitterswijk bleef in het onderzoeksjaar 2015 met 8200 kg melk nagenoeg gelijk met 4,47% vet en 3,70% eiwit.

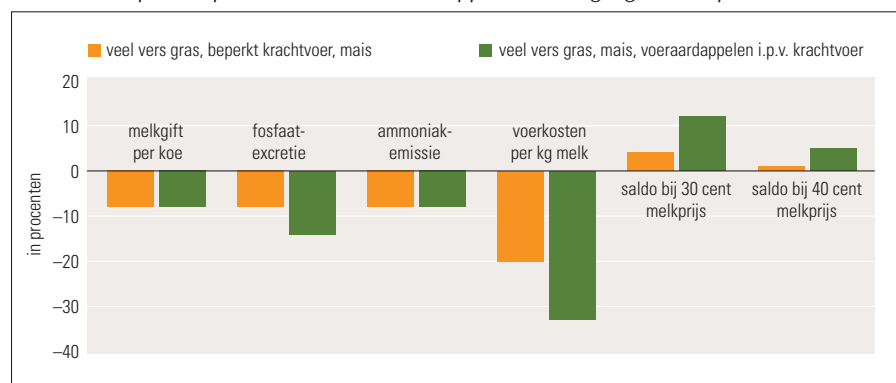
Blitterswijk noemt de resultaten over 2015 veelbelovend. 'We zijn pas een half jaar aan de slag. Als dit er dan al uitkomt, is dat echt spectaculair, zeker omdat de krachtvoerkosten nog verder omlaag kunnen als ik het krachtvoer grotendeels vervang door aardappelen of andere "krachtvoervervangers", zoals mks en voerbieten. Figuur 1 geeft aan dat de voerkosten dan met 32 procent dalen en het saldo bij 30 cent melkprijs met 12 procent stijgt. Dit gaat hij het komende jaar uitproberen.

### Verdere verfijning voermodellen

De Hoop stelt dat er nog veel rek in de mogelijkheden zit. Hij verwacht dat er met verdere verfijning van de voermodellen nog preciezer kan worden gevoerd, terwijl er met precisiebemesting straks nog meer gras van het land komt. Daarnaast willen de deelnemende partijen het denken over werken met vers gras de komende jaren structureel veranderen. Ze hebben daarvoor een aantal plannen bedacht, waarvan het zogeheten funweiden (zie kader) de kroon op een nieuwe manier van melkvee houden moet worden.

Aleid Blitterswijk: 'Omdat je niet snel genoeg kunt bijsturen op basis van de ureumcijfers van de melkfabriek, zijn steeds meer collega's gestopt met bewijzen of het voeren van vers gras. Terwijl iedereen het erover eens is dat daar het meeste in zit.' Hij draait het denken liever om. 'Kijk eerst eens hoeveel gras je hebt staan en probeer vervolgens met ureummeting en een interactief voerrantsoenmodel elke dag zo veel mogelijk goed gras in die koe te krijgen. Je zult versteld staan hoeveel minder krachtvoer nodig is.'

Figuur 1 – Procentuele verandering van voeren met veel vers gras met ureummetingen en voermodel (opties beperkt krachtvoer en aardappelen) t.o.v. gangbare aanpak



Meer grasnieuws op [www.veeteelt.nl/gras](http://www.veeteelt.nl/gras) en ook in de bijlage Veeteelt-GRAS Extra die verschijnt bij Veeteelt maart 1.